
DE KWESTIE VAN AL-ĪMĀN & DE DWALING VAN AL-IRJĀ'

Door: Shaykh dr. Ṣāliḥ b. Fawzān al-Fawzān

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

In de naam van Allah, de Barmhartige, de Genadevolle

Alle lof is aan Allah alléén. Zegeningen en vrede zij met onze Profeet Muḥammad – degene waarna er geen profeet meer zal zijn –, zijn familie en zijn metgezellen. Vervolgens:

DE DUIDELIJKHEID VAN DE GELOOFSLEER VAN AHL AS-SUNNA

De geloofsleer van Ahl as-Sunna wa-l-Jamā'a¹ is een duidelijke zuivere geloofsleer. Er zit geen onduidelijkheid of vaagheid in. Dit komt omdat het is genomen vanuit de leiding van het Boek van Allah en de Sunna van de Boodschapper van Allah ﷺ. Haar fundamenteën en grondslagen zijn reeds vastgelegd in erkende boeken die de latere generatie van de voorgangers heeft geërfd. Zij bestudeerden het, redigeerden het en gaven het aan elkaar door van generatie op generatie. Ook spoorden zij elkaar aan om er aan vast te houden. Het is zoals hij (de Boodschapper van Allah) ﷺ heeft gezegd:

*Er zal altijd een groep van onder mijn gemeenschap zich duidelijk op de waarheid bevinden, niemand die hen in de steek laat noch die hen tegengaat zal hen deren, totdat de zaak van Allah – tabāraka wa-ta'ālā – komt.*²

Dit is een zaak waarover geen twijfel noch dispuut is.

DE OPKOMST VAN EEN GENERATIE DIE DE GELOOFSLEER VAN AHL AS-SUNNA MET BETREKKING TOT AL-ĪMĀN BEDISCUSSIEERT

De laatste tijd is er echter een generatie aan betweters opgestaan die bepaalde fundamenteën van deze geloofsleer tot onderwerp van discussie hebben gemaakt, met

---

¹ Ahl as-Sunna wa-l-Jamā'a: Degenen die zich verzamelen op de waarheid die bevestigd is in het Boek en de Sunna. Zie: Ṣāliḥ b. Fawzān al-Fawzān, *Sharḥ al-'Aqīda al-wāsiṭiyya* (Riyad 2005) 15.

² Overgeleverd door al-Bukhārī (3640) en Muslim (1921) van de Ḥadīth van al-Mughīra; al-Bukhārī (3641) en Muslim (1037) van de Ḥadīth van Mu'āwiya; Muslim (1920) van de Ḥadīth van Thawbān en (1923) van de Ḥadīth van Jābir.

ruimte voor aanname en verwerping. Eén van die kwesties is de kwestie van al-Īmān³ en het toelaten van al-Irjā'⁴ daarin. Al-Irjā' is, zoals bekend is, een dwalende geloofsleer die tot doel heeft om de handeling te scheiden en uit de werkelijkheid van al-Īmān te halen, zodat een mens een gelovige wordt zonder handeling. Het laten van de handeling zou niet van invloed zijn op al-Īmān. Het zou (zonder handeling) niet afwezig, noch gebrekkig zijn. De geloofsleer van al-Irjā' is een valse geloofsleer. De geleerden hebben het verworpen. Zij hebben de valsheid, de slechte gevolgen en de complicaties ervan verduidelijkt. Maar deze generatie (van betweters) zijn diegenen gaan lasteren die niet meegaan met hen in of het oneens zijn met hen over de geloofsleer van al-Irjā'. Zij noemen hen dan Khawārij⁵ en Takfīriyyūn (of vernederlandst: 'Takfiries'). Dit komt wellicht door hun onwetendheid over de geloofsleer van Ahl as-Sunna wa-l-Jamā'a, die de middenweg is tussen de Madhhab van de Khawārij, degenen die ongelovig verklaren op basis van grote zonden die minder zijn dan ongeloof – een valse Madhhab –, en de Madhhab van de Murji'a,⁶ die zeggen: 'Met de aanwezigheid van al-Īmān – wat bij hen louter bevestiging inhoudt – deert de zonde niet, ook al is deze groot.'

Maar Ahl as-Sunna wa-l-Jamā'a zeggen: 'De pleger van een grote zonde – (een zonde) die minder is dan ongeloof – wordt niet ongelovig zoals de Khawārij zeggen. Maar hij is geen gelovige met een compleet geloof zoals de Murji'a zeggen.' Hij is bij Ahl as-Sunna echter een gelovige met een gebrekkig geloof. Hij valt onder de wil van Allah. Als Allah wil dan vergeeft Hij hem. En als Hij wil dan straft Hij hem naar gelang zijn zonden, zoals Allah, de Verhevene, zegt:

﴿إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ﴾

Voorwaar, Allah vergeeft niet dat aan Hem deelgenoten worden toegekend, maar Hij vergeeft daarnaast wat Hij wil, voor wie Hij wil. [Sūra an-Nisā' (4): 48]

³ Al-Īmān: Taalkundig: Het stellige geloof dat niet door twijfel wordt getroffen. Wettelijk: Uitspraak met de tong, geloof met het hart en handeling met de ledematen, het stijgt met gehoorzaamheid en het daalt met ongehoorzaamheid. Zie: Šāliḥ b. Fawzān al-Fawzān, *Al-Minḥat-ur-Rabbāniyya fī sharḥ al-arba'īn an-Nawawīyya* (Riyad 2008) 45-46.

⁴ Al-Irjā': Zie voetnoot nr. 6.

⁵ Al-Khawārij: Een sekte die in opstand is gekomen om 'Alī b. Abī Ṭālib ؑ te bestrijden vanwege de arbitragekwestie. Hun leer bevat het distantiëren van 'Uthmān en 'Alī, het in opstand komen tegen de leider wanneer hij de Soenna tegengaat en het ongelovig verklaren van degene die een grote zonde begaat. Volgens hen zal de zondaar voor eeuwig in het Vuur blijven. Er zijn vele verschillende subsekten. Zie: Muḥammad b. Šāliḥ al-'Uthaymīn, *Sharḥ lum'atil-i'tiqād* (Riyad 1995) 162.

⁶ Al-Murji'a: Zij zijn degenen die handeling uitstellen van *al-Īmān* (het geloof) [Dit wordt al-Irja genoemd]. De handeling behoort volgens hen niet tot *al-Īmān*. *Al-Īmān* is volgens hen slechts bevestiging met het hart. De zondaar is daarom bij hen een gelovige met een compleet geloof, ook al doet hij wat hij doet aan zonden. Zie: Ibidem.

EEN KRITIEK OP HET BOEK “DE NEDERLAAG VAN DE TAKFĪRĪ-IDEOLOGIE”

Tot mij is een boek gekomen genaamd *Hazīmat al-fikr at-takfīrī* (De nederlaag van de Takfīrī-ideologie) geschreven door Khālid al-‘Anbarī.⁷ Hij zegt daarin:

‘De Takfīrī-ideologie neemt nog steeds sterk toe onder de jongeren van de gemeenschap, vanaf het moment dat de Ḥurūrī⁸ Khawārij het hebben bedacht.’

Ik zeg: Het ongelovig verklaren (Takfīr) van de afvalligen behoort niet tot de wetgeving van de Khawārij of anderen dan hen. Noch is het een ideologie. Het is slechts een wettelijk oordeel. Allah heeft er mee geoordeeld over degene die het verdient door een van de tenietdoeners van de Islam te plegen, door middel van een uitspraak, overtuiging of handeling. De geleerden hebben het verduidelijkt in het hoofdstuk over de regelgevingen van de afvallige (*Aḥkam al-Murtādd*). Het is genomen vanuit het Boek van Allah, de Verhevene, en de Sunna van Zijn Boodschapper ﷺ. Allah heeft dus geoordeeld met ongelof over mensen nadat zij geloofden doordat zij een tenietdoener van al-Īmān hadden gepleegd. De Verhevene zegt:

﴿وَلَمَّا سَأَلْتَهُمْ لَيَقُولُنَّ إِنَّمَا كُنَّا نَخُوضُ وَنَلْعَبُ ۗ قُلْ أَبِاللَّهِ وَآيَاتِهِ وَرَسُولِهِ كُنْتُمْ تَسْتَهْزِئُونَ ﴿٥٦﴾ لَا تَعْتَذِرُوا قَدْ كَفَرْتُمْ بَعْدَ إِيمَانِكُمْ ۗ﴾

Als jij hen vraagt (over hun gespot) dan zullen zij zeker zeggen: ‘Wij waren slechts aan het kletsen en schertsen.’ Zeg: ‘Waren jullie aan het spotten met Allah, Zijn Tekenen en Zijn Boodschapper? Verontschuldigt jullie maar niet, jullie zijn ongelovig geworden nadat jullie geloofden.’ [Sūra at-Tawba (9): 65-66]

﴿وَلَقَدْ قَالُوا كَلِمَةَ الْكُفْرِ وَكَفَرُوا بَعْدَ إِسْلَامِهِمْ ۗ﴾

Zij hebben voorzeker het woord van ongelof uitgesproken. Zij zijn ongelovig geworden na hun Islam. [Sūra at-Tawba (9): 74]

⁷ Dr. Khālid al-‘Anbarī staat bekend om zijn schrijfwerken ter verdediging van de Madhhab van al-‘Irjā’. Het Permanente Comité vaardigde eerder al een verbod uit op een ander boek dat al-‘Anbarī schreef getiteld *Al-Ḥukm bi-ghayri mā anzala Allāh wa-uṣūl at-takfīr*. (Zie: Fatwa nr. 21154 gedateerd op 24-10-1420 AH).

⁸ Al-Ḥurūriyya: Dit zijn de (oorspronkelijke) Khawārij. Zij werden zo genoemd omdat zij samenkwamen op een plaats in Irak genaamd Ḥurūrā’. Zij kwamen daar samen om oorlog te voeren tegen de moslims. Eenieder die gelooft in hun leer wordt een Ḥurūrī genoemd. Zie: Šāliḥ b. Fawzān al-Fawzān, *Sharḥ risāla al-Imām Muḥammad b. ‘Abd al-Wahhāb ilā Ahl al-Qaṣīm* (Riyad 2006) 47.

bevindt zich – en alle lof is aan Allah – op de Madhhab van Ahl as-Sunna wa-l-Jamā‘a wat betreft de kwestie van Takfīr, en niet op de Madhhab van de Khawārij.

Vervolgens zegt al-‘Anbarī:

‘Het is dus verplicht om Takfīr te verrichten wat betreft duidelijk ongeloof, het ongeloof waarover een consensus bestaat. Om hier van af te zien is een gevaarlijke (vorm van) Irjā’.’

Ik zeg: Duidelijk ongeloof is zoals de Profeet het heeft verduidelijkt: Hetgeen waarvoor een duidelijk bewijs is vanuit het Boek en de Sunna. Het bewijsvoeren met consensus komt na het bewijsvoeren met het Boek en de Sunna.

Ja, als het bewijs betwistbaar is, dan wordt niet één van de mogelijkheden bevestigd zonder iets dat het waarschijnlijk maakt. Maar wanneer het bewijs een tekst is, dan is dat het duidelijke bewijs. Op grond daarvan kan niet van de uitspraak afgeweken worden.

Zoals de Profeet ﷺ zei: *Waarvoor jullie een duidelijk bewijs [van Allah] hebben.*¹²

De erkende geleerden zijn overeengekomen op het ongelovig verklaren van degene die door Allah en Zijn Boodschapper ongelovig wordt verklaard. Zij zeggen niet iets anders dan dat en er wordt ook geen waarde gehecht aan degene die hen tegengaat.

Vervolgens staat er in het eerdergenoemde boek in de voetnoot (blz. 27): ‘*At-Tabdīl* (vervanging) in het oordelen is volgens de terminologie van de geleerden: Het oordelen met iets anders dan Allah heeft geopenbaard alsof het van Allah afkomstig is. Zoals degene die regeert met de Franse wetten en zegt: “Dit is van Allah afkomstig,” of “Dit behoort tot Zijn Wetgeving.” Het is geen geheim dat de leiders die vandaag de dag regeren met iets anders dan Allah heeft geopenbaard dat niet beweren. Integendeel, zij verklaren dat deze wetten louter het resultaat zijn van het gebrekkige menselijke verstand. En vervanging in deze betekenis - niet in de betekenis die de mensen van overdrijving aanhangen - is ongeloof met de consensus van de moslims.’ Zo zei hij.

Wij zeggen: Deze *Tabdīl* (vervanging), waarover jij hebt vermeld dat het ongeloof is met consensus van de moslims, is een vervanging die niet aanwezig is. Het is enkel een aanname van jou afkomstig. Geen enkele regeringsleider vandaag de dag is dit van mening, noch voor vandaag. Er is slechts een *Istibdāl* (vervanging), wat neerkomt op de keuze om de mensgemaakte wetten als alternatief te stellen voor de Islamitische wetgeving, het afschaffen van de wettelijke rechtbanken, en dit is – ook – ongeloof. Omdat dit het oordelen met de Islamitische wetgeving volledig verwijdert en

---

¹² Overgeleverd door al-Bukhārī (7056) en Muslim (1709) na (1840).

weghaalt. Het zet de mensgemaakte wetten ervoor in de plaats. Dus wat blijft er dan nog over voor de Islam?!

Iemand doet dit enkel omdat hij het aanhangt en het ziet als beter dan de Sharī‘a. Dit heb jij niet vermeld, noch heb jij het oordeel daaromtrent verduidelijkt. Terwijl het een scheiding is van de religie en de staat. Dus het oordeel is bij jou slechts beperkt tot *at-Tabdīl* (vervanging in de eerder gegeven betekenis van al-‘Anbarī), aangezien jij hebt vermeld dat er een consensus is over het ongeloof van degene die het van mening is en dat er een verschil is met diens soortgelijke, namelijk *al-Istibdāl*, zoals jij hebt vermeld. Dit is een misleiding die verduidelijkt dient te worden.

Vervolgens zegt al-‘Anbarī in zijn reactie op zijn tegenstander: Dat hij (zijn tegenstander) beweert dat er een consensus is over het ongelovig verklaren van eenieder die oordeelt met iets anders dan Allah heeft geopenbaard met of zonder ontkenning.

Ik zeg: Het ongeloof van degene die oordeelt met iets anders dan Allah heeft geopenbaard beperkt zich niet tot ontkenning. Integendeel, het omvat (ook) volledige vervanging (*Istibdāl*). Eveneens degene die het toegestaan verklaart in enkele zaken, ook al ontkent hij het niet. Of zegt: ‘Het oordeel van een ander dan Allah is beter dan het oordeel van Allah.’ Of zegt: ‘Beide zaken zijn gelijk.’ Zoals de mensen van kennis hebben bepaald. Zelfs als hij zou zeggen: ‘Het oordeel van Allah is beter, maar het is toegestaan om te oordelen met iets anders dan dat,’ dan nog is hij ongelovig, terwijl hij het oordeel van Allah niet ontkent. Over zijn ongeloof is consensus.

Vervolgens vermeldde de schrijver aan het eind van zijn boek het volgende: ‘Dat er een fatwa is van de eminente Shaykh Muḥammad b. Ibrāhīm Āl ash-Shaykh رَحِمَهُ اللهُ فِيهِمْ waarin hij degene die regeert met iets anders dan Allah heeft geopenbaard onbegrensd ongelovig verklaart, zonder daarin een onderscheid te maken. De mensen van Takfir gebruiken dat als bewijs dat de Shaykh geen onderscheid maakt tussen degene die regeert met iets anders dan de wetgeving van Allah terwijl hij het toegestaan verklaart en degene die dat niet doet (i.e. niet toegestaan verklaart). En dat Shaykh Ibn Bāz erover gevraagd werd, waarop hij zei: “Muḥammad b. Ibrāhīm is niet onfeilbaar. Hij is één van de geleerden..” tot aan het einde van wat hij heeft vermeld.’

Al-‘Anbarī heeft de tekst van de fatwa van de eminente Shaykh Muḥammad b. Ibrāhīm Āl ash-Shaykh waar hij naar verwees niet vermeld. En is de tekst ervan voorgelezen aan Shaykh Ibn Bāz of niet?! Noch heeft hij de bron vermeld waarin Ibn Bāz heeft verklaard dat zijn Shaykh een fout heeft gemaakt. Hij heeft dat slechts overgeleverd van het tijdschrift (*Majallat*) *al-Furqān*. Terwijl *Majallat al-Furqān* noch de tekst van de fatwa van de eminente Shaykh Muḥammad b. Ibrāhīm heeft vermeld, noch in welk boek van Shaykh Ibn Bāz staat dat hij de fatwa van zijn Shaykh fout verklaarde. Wellicht heeft het tijdschrift zich gebaseerd op een cassettebandje (audio-opname). Casettebandjes zijn niet voldoende als bron waar op

vertrouwd kan worden in het overdragen van de uitspraken van de mensen van kennis. Dat is omdat ze niet geredigeerd zijn. Van hoeveel uitspraken die op een cassettebandje staan zou degene die het uitsprak wel niet terugkeren als het aan hem zou worden voorgelegd? Het is dus verplicht om verificatie te verrichten wanneer het gaat om datgene dat wordt toegeschreven aan de mensen van kennis.

Dit zijn enkele opmerkingen die voor mij duidelijk waren op het eerdergenoemde boek en op anderen dan hij (de auteur) die spreken en schrijven over deze belangrijke fundamenteën. Het is verplicht voor eenieder om te stoppen er in te verdiepen en te volstaan met de correcte betrouwbare boeken van de geloofsleer die onze voorgangers van Ahl as-Sunna wa-l-Jamā‘a voor ons hebben achtergelaten. Boeken die de moslims gezamenlijk bestuderen van generatie op generatie in hun moskeeën en hun scholen. Boeken waarover consensus heeft plaatsgevonden en overeenstemming over de inhoud ervan. Wij hebben geen nieuwe schrijfwerken nodig over dit onderwerp.

Tot slot zeggen wij: Wij zijn vrij van de Madhhab van de Murji‘a en van de Madhhab van de Khawārij en de Mu‘tazila. Degene die door Allah en Zijn Boodschapper ongelovig wordt verklaard, die verklaren wij ongelovig, ook al haten de Murji‘a het. En degene die niet door Allah noch door Zijn Boodschapper ongelovig wordt verklaard, die verklaren wij ook niet ongelovig, ook al haten de Khawārij en de Mu‘tazila het. Dit is onze geloofsleer waarover niet met ons valt te discussiëren of te onderhandelen – als Allah, de Verhevene, wil -. Wij accepteren geen ideologieën die van buiten af naar ons toe komen.

Moge Allah zegeningen en vrede schenken aan onze Profeet Muḥammad, zijn familie en al zijn metgezellen.

Bron: Ṣāliḥ al-Fawzān, *Al-Bayān li-akhṭā‘ ba‘ḍ al-kuttāb* II (Dammam 1427 AH) 87-91. Oorspronkelijk gepubliceerd in: *Majallat ad-Da‘wa* nr. 1749 – 4 Rabī‘ al-Ākhir 1421 AH. Vertaald door: Abū Junayd